

Sosiaalinen ehdollisuus EU:n viljelijätukien ehtona 1.1.2025 alkaen

Sosiaalisen ehdollisuuden tausta on EU-lainsäädännössä

- Sosiaalisesta ehdollisuudesta säädetään [CAP-suunnitelma-asetuksessa](#) (EU) 2021/2115: resitaalit 45-49, 14 artikla ja liite IV
 - Neuvonnan osalta resitaali 50 ja 15 artikla
 - Liitteessä IV lueteltu velvoittava EU-lainsäädäntö työehdoista ja työturvallisuudesta
- Valvonta ja seuraamukset määrittellään [horizontaaliasetuksessa](#) (EU) 2021/2116: resitaalit 69-70 ja 87-89 artiklat
 - Lisäksi ehdollisuuden seuraamusten osalta 85 artiklan kohdat 2, 5 ja 6

Tavoitteena **sosiaalisesti** kestävä maatalous

- Taustalla erityisesti koronapandemian aikaan esiin nousseet ongelmat maataloustyöntekijöiden kohtelussa eri puolilla Eurooppaa
- CAP:issa otetaan ensimmäistä kertaa käyttöön uusi mekanismi, joka ottaa huomioon maatalouden sosiaalisen ulottuvuuden → **sosiaalinen ehdollisuus**
- **Tavoitteena**
 - Kehittää EU:n maataloustyöntekijöiden työoloja
 - Edistää sosiaalisesti kestävä maatalouden kehittymistä lisäämällä viljelijöiden tietoisuutta työntekijöiden oikeuksista ja siihen liittyvästä sääntelystä
 - Yhteensovittaa yhteinen maatalouspolitiikka (CAP) yhteiskunnan odotusten kanssa
 - Kohdentaa seuraamukset niihin tuenhakijoihin, jotka laiminlyövät tiettyjä työsopimuksia ja työturvallisuutta koskevaa lainsäädäntöä
- Ei uutta työsopimuksia tai työturvallisuutta koskevaa lainsäädäntöä noudatettavaksi, eikä uutta valvontaviranomaista!
 - Ainoastaan mahdollisesti vaikutus maataloustukiin, jos laiminlyöntejä havaitaan
- Sosiaalinen ehdollisuus tulee ottaa käyttöön viimeistään 1.1.2025

Sosiaalinen ehdollisuus on osa ehdollisuuden kokonaisuutta

Ehdollisuus = pinta-alan ja eläinten perusteella maksettavien tukien täysimääräisen saamisen perusvaatimukset *

Hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimukset (GAEC)

- Viljelyn ympäristö- ja ilmastovaatimuksia:
 - Mm. turvemaiden suojeleminen, peltojen vähimmäismaanpeite, suojakaistat vesistöjen varrella, muokkausehdot kaltevilla mailla, viljelykierto peltoalalla.

Lakisääteiset hoitovaatimukset (SMR)

- Lainsäädännön mukaisia suoria vaatimuksia, jotka koskevat ympäristöä ja ilmastoa, kansanterveyttä, kasvien terveyttä ja eläinten terveyttä ja hyvinvointia

Sosiaalinen ehdollisuus

- Suomessa käyttöön vuoden 2025 alusta
- Vaatimuksia, jotka koskevat tuensaajien työntekijöiden työsopimuksia ja työturvallisuutta

* Vaatimusten noudattamisesta ei makseta erikseen, mutta niiden rikkomisesta voi seurata tukimenetyksiä.

Ehdollisuus vs. sosiaalinen ehdollisuus

- Kuten ehdollisuuskin, sosiaalinen ehdollisuus on EU:n pinta-ala- ja eläinperusteisten tukien saamisen edellytys ja koskee kaikkia viljelijöitä
- Seuraamusten arviointiperiaatteet ja vähennysprosentit sovelletaan ehdollisuuden säännöistä
 - EU-lainsäädännön mukaan ehdollisuuden laiminlyöntien arvioinnissa on huomioitava sen vakavuus, laajuus, jatkuvuus tai toistuvuus ja tahallisuus

Kuitenkin sosiaalinen ehdollisuus on oma järjestelmänsä:

- Suomessa sosiaalisen ehdollisuuden valvontaa ei suorita maataloushallinto, vaan työsuojeluviranomainen (AVI) valvoo sosiaalista ehdollisuutta normaalien työsuojelutarkastustensa yhteydessä
 - Ehdollisuuden valvontaotos määräytyy eri tavalla kuin sosiaalisen ehdollisuuden valvonta
- Sosiaalisen ehdollisuuden tukiseuraamukset perustuvat AVI:n suorittamaan arvioon laiminlyönnistä

Sosiaalisen ehdollisuuden vaatimukset

Tietyt osat seuraavista direktiiveistä:

- 1. Työehtoja koskeva direktiivi** (EU) 2019/1152: art. 3-6, 8, 10, 13
 - Mm. kirjallinen työsopimus osapuolista ja työehdoista ja -oloista
 - 2. Työntekijöiden turvallisuutta ja terveyttä koskeva direktiivi** 89/391/ETY: art. 5-12
 - Mm. ammatillisten riskien ehkäisy, tiedotus ja koulutus, uuden teknologian hyödyntäminen
 - 3. Työntekijöiden työvälineiden turvallisuutta koskeva direktiivi** 2009/104/EY: artikkelit 3-9
 - Mm. työvälineiden sopivuus ko. työhön
- Huom! Vaikka *sosiaalisen ehdollisuuden* vaatimukseen kuuluu vain osa edellä mainituista direktiiveistä, niin direktiivit velvoittavat kokonaisuudessaan kaikkia työnantajia (myös maatalousalalla) koko EU:n alueella tälläkin hetkellä!
 - Sosiaalisen ehdollisuuden vaatimusten kansalliset vastaavuudet on listattuna MMM:n verkkosivuilla: <https://mmm.fi/maataloustuet/sosiaalinen-ehdollisuus>

Avoimet ja ennakoitavat työehdot, direktiivi (EU) 2019/1152

- **3 artikla**, Työehdot annetaan kirjallisesti
- **4 artikla**, Varmistetaan, että maatalousalan työstä tehdään työsopimukset
- **5 artikla**, Työsopimus tehdään seitsemän ensimmäisen työpäivän kuluessa
- **6 artikla**, Työsuhteen muutokset annetaan tiedoksi asiakirjan muodossa
- **8 artikla**, Koeaika
- **10 artikla**, Työn vähimmäisennakoitavuutta koskevat ehdot
- **13 artikla**, Pakollinen koulutus

Toimet, joilla parannetaan työntekijöiden turvallisuutta ja terveyttä, direktiivi 89/391/ETY

- **5 artikla**, Yleinen säännös työnantajan velvollisuudesta varmistaa työntekijöiden terveys ja turvallisuus
- **6 artikla**, Työnantajien yleinen velvoite toteuttaa tarvittavat toimenpiteet turvallisuuden ja terveyden suojelemiseksi, mukaan lukien vaarojen ehkäisy, tiedottaminen ja koulutus
- **7 artikla**, Suojelu ja ennaltaehkäisevä toiminta: yhden tai useamman työntekijän nimeäminen huolehtimaan terveys- ja turvallisuustoimista tai pätevän ulkopuolisen palvelun ostaminen
- **8 artikla**, Työnantaja toteuttaa toimenpiteitä ensiavun, palontorjunnan ja työntekijöiden evakuoinnin varmistamiseksi
- **9 artikla**, Työnantajien velvollisuudet riskinarvioinnin, suojatoimenpiteiden ja -välineiden sekä työtapaturmien kirjaamisen ja ilmoittamisen osalta
- **10 artikla**, Tiedottaminen työntekijöille turvallisuus- ja terveysriskeistä sekä suojelu- ja ehkäisytoimenpiteistä
- **11 artikla**, Työntekijöiden kuuleminen ja osallistuminen kaikkiin työturvallisuuteen ja -terveyteen liittyvistä asioista käytäviin keskusteluihin
- **12 artikla**, Työnantaja huolehtii työntekijöiden riittävästä koulutuksesta turvallisuus- ja terveysasioissa

Työntekijöiden työvälineiden käytön turvallisuutta ja terveyttä koskevat vähimmäisvaatimukset, direktiivi 2009/104/EY

- **3 artikla**, Yleiset velvollisuudet varmistaa, että työvälineet soveltuvat työntekijöiden työtehtäviin eivätkä heikennä heidän turvallisuuttaan tai terveyttään
- **4 artikla**, Työvälineitä koskevat säännöt: työvälineiden on täytettävä direktiivien vaatimukset ja asetetut vähimmäisvaatimukset ja niitä on huollettava asianmukaisesti
- **5 artikla**, Työvälineiden tarkastaminen – pätevien henkilöiden on tarkastettava työvälineet asennuksen jälkeen ja säännöllisesti
- **6 artikla**, Työvälineiden, joihin liittyy erityisiä vaaroja, käyttö sallitaan ainoastaan henkilöille, joiden tehtävänä on käyttää niitä, ja niitä voivat korjata, muuntaa tai huoltaa ainoastaan nimetyt työntekijät
- **7 artikla**, Työergonomia ja työterveys
- **8 artikla**, Työntekijöille on tiedotettava riittävästi ja työvälineiden käytöstä on tarvittaessa annettava kirjalliset ohjeet
- **9 artikla**, Työntekijöiden on saatava asianmukainen koulutus

Sosiaalinen ehdollisuus koskee kaikkia työnantajana toimivia viljelijöitä

- Osa ehdollisuuden kokonaisuutta → **koskee kaikkia viljelijöitä**, jotka saavat EU:n pinta-ala- tai eläinperusteisia tukia ja jotka toimivat työnantajina
 - Samat EU:n viljelijätuet kuin ehdollisuudessa on tähän astikin ollut
 - Ei vähimmäiskokoa maatilalle
 - Asetus: sovelletaan tuenhakijan maataloustoimintaan tai viljelijän hallinnoimiin aloihin, jotka sijaitsevat saman jäsenvaltion alueella
- Työsuhde määritellään työsuhteen tunnusmerkkien kautta. Ne voivat täytyä myös perheenjäsenen kohdalla, lisätietoja verkkosivulla www.tyosuojelu.fi
- [Yhteisen työpaikan](#) periaatteet velvoittavat huomioimaan työturvallisuusasioista tiedottamisen myös tilan ulkopuolisille työntekijöille (vuokratyövoima, lomittajat yms.)

Työsuojeluviranomainen valvoo työsopimus- ja työturvallisuusasioita kuten tähänkin asti

- Työsuojeluviranomainen (AVI) suorittaa työsuojelun valvonnat kuten tähänkin asti
 - AVI on tähänkin asti tehnyt työsuojelun valvontakäyntejä myös maataloille
→ **ei uutta valvontaa suorittavaa viranomaistahoa**
 - Sosiaalista ehdollisuutta valvotaan työsuojeluviranomaisten normaalien valvontojen yhteydessä
- Valvonnat suoritetaan työsuojeluviranomaisen omien käytäntöjen mukaisesti
 - Sosiaalisen ehdollisuuden lainsäädännöstä ei tule vaatimuksia esimerkiksi tarkastusmäärästä
 - Työsuojeluviranomaisen maataloustoimialaan kohdistuvia tarkastuksia on ollut joitakin satoja vuosittain

Työsuojelutarkastus ja sosiaalinen ehdollisuus

- Työsuojeluviranomainen antaa toimintaohjeita, kehotuksia, käyttökieltoja ja velvoittavia päätöksiä
- Horisontaaliasetuksen (EU) 2021/2116 88 artiklan 1 kohta: maksajavirastolle on ilmoitettava laiminlyönneistä, joissa on tehty asiaa koskevia **täytäntöönpanokelpoisia päätöksiä**
 - Ensimmäistä kertaa annettavat toimintaohjeet ja kehotukset eivät ole täytäntöönpanokelpoisia päätöksiä → ei seuraamuksia viljelijätukiin
 - **Käyttökiellot ja velvoittavat päätökset ovat täytäntöönpanokelpoisia päätöksiä** → tukivähennyksiä
- Työsopimus- ja työturvallisuuslainsäädännön noudattamatta jättämisestä aiheutuvat seuraamukset eivät ole esteenä samanaikaisille sosiaalisen ehdollisuuden vaatimusten laiminlyönneistä aiheutuville viljelijätukivähennyksille
 - Mahdolliset tukivähennykset ovat seurausta siitä, että tuenhakija ei täytä kaikkia tuen myöntämisen edellytyksiä

ELY-keskus määrittelee seuraamukset sosiaalisen ehdollisuuden vaatimusten laiminlyönneistä

- Työsuojeluviranomainen (AVI) raportoi havaitsemansa täytäntöönpanokelpoiset päätökset ELY-keskuksille
- ELY-keskuksissa määritellään mahdolliset seuraamukset EU:n viljelijätukiin työsuojeluviranomaisen antamien tietojen perusteella
 - Laiminlyönnistä arvioidaan sen vakavuus, laajuus, jatkuvuus tai toistuvuus ja tahallisuus
 - Seuraamusten arvioinnissa käytetään työsuojeluviranomaisen arviota laiminlyönnistä
- Seuraamusprosentit ovat vastaavat kuin muussakin ehdollisuudessa

Seuraamuksista

- Ensimmäisistä toimintaohjeista ja kehotuksista ei tule seuraamuksia, koska ne eivät ole täytäntöönpanokelpoisia päätöksiä

Seuraamuksia tulee vakavista laiminlyönneistä seuraavien periaatteiden mukaisesti:

- Tahattomissa vakavissa laiminlyönneissä seuraamus on **1, 3, 5 tai 10 %** vakavuuden, laajuuden ja jatkuvuuden perusteella
- Jos sama tahaton laiminlyönti toistuu kolmen peräkkäisen kalenterivuoden aikana, arvioidaan toistuvuutta
 - Seuraamus **10 %**, harkinnan mukaan voidaan alentaa 7 prosenttiin
- Jos laiminlyönti toistuu uudelleen tai se on muuten tulkittavissa tahalliseksi, arvioidaan tahallisuutta
 - Seuraamus **15-100 %**

Sosiaalinen ehdollisuus koskee seuraavia tukia:

- ekojärjestelmätuki
- eläinten hyvinvointikorvaus
- emo- ja lypsylehmäpalkkio
- erikoiskasvipalkkio
- kuttupalkkio
- luonnonhaittakorvaus
- luonnonmukaisen tuotannon korvaus
- nuorten viljelijöiden tulotuki
- perustulotuki
- sonnipalkkio
- teurashiehopalkkio
- teuraskaritsa- ja teuraskilipalkkio
- tärkkelysperunapalkkio
- ulkosaariston nautapalkkio
- uudelleenjakotulotuki
- uuhipalkkio
- ympäristökorvaus (ympäristösitoumus)
- ympäristösopimukset

Hyödynnä tarvittaessa neuvontaa

Työsopimus- ja työturvallisuusasioissa on jo valmiiksi saatavilla neuvontaa eri tahoilta

- Työsuojeluhallinto
 - <https://tyosuojelu.fi/etusivu>
- Materiaalia maatalouden työturvallisuudesta
 - <https://ttk.fi/tyoturvallisuus/toimialakohtaista-tietoa/maatalousalat/maatalouden-tyoturvallisuus/>
- Maaseudun työnantajaliitto (neuvontaa jäsenille)
 - <https://tyonantajat.fi/>
- Neuvo-neuvojissa on myös neuvojia, jotka voivat antaa neuvontaa myös sosiaalisesta ehdollisuudesta
 - <https://www.ruokavirasto.fi/tuet/maatalous/neuvontakorvaus/sosiaalinen-ehdollisuus/>

Maatalous on vaarallinen ala

- Tietyt maatalouden työtehtävät ovat vaarallisia, mutta kaikkia vaaroja ei pystytä poistamaan
 - Koneissa on paljon voimaa ja teriä yms.
 - Työtä tehdään eläinten kanssa
- Työturvallisuuslainsäädäntö: työn vaarat on tunnistettava, ja ne on poistettava niin hyvin kuin mahdollista

MT 31.1.2024

Maataloustöissä kuoli viime vuonna 9 henkilöä, kertoo TTT-lehti – muutos aikaisempaan hälyttävä

Maatiloilla tapahtuneiden kuolemien yleisin syy oli puristuminen, TTT kertoo.

Yle 23.2.2024

Lähes puolet kaikista viime vuoden työkuolemista tapahtui maa- ja metsätalouden töissä

Lähes puolet viime vuoden työkuolemista tapahtui maa- ja metsätaloudessa. Alan vaarat mietityttävät myös alan opiskelijoita.

Maatalous 23.2.2024

Sosiaalinen ehdollisuus voimaan 1.1.2025

- Hallituksen esitys ja valtioneuvoston asetus on tarkoitus saada voimaan 1.1.2025
- **Ainut uusi asia on, että työsopimus- ja työturvallisuusasioiden laiminlyömisestä voi seurata tukimenetyksiä**
 - Jos noudattaa tälläkin hetkellä voimassa olevaa lainsäädäntöä, ei tule seuraamuksia
- Ei uusia valvontoja maatalousalalle, eikä uutta sääntelyä noudatettavaksi lukuun ottamatta mahdollisia tukiseuraamuksia
- Ensimmäisistä toimintaohjeista ja kehotuksista ei tule seuraamuksia, joten viljelijällä on pääsääntöisesti oikeus korjata virheensä ilman seuraamuksia
- **Erityisesti työturvallisuusasiat ovat myös yrittäjälle ja hänen perheelleen itselleenkin eduksi**
- Työnantajana toimimisesta on saatavilla runsaasti neuvontaa, jota kannattaa hyödyntää